२ महिना देखि ५ बर्ष सम्मका विरामी वच्चाको मूल्यांकन, वर्गीकरण तथा उपचारको पहिचान गर्नुहोस्

मूल्यांकन	चिन्हहरू	वर्गीकरण	उपचारको पहिचान
सामान्यतया देखिने खतराका चिन्हहरू जाँच्नुहोस् ***सोध्नुहोस्:*** • "के बच्चा पिउन वा स्तनपान गर्न सक्छ ?" ***हेर्नुहोस्:*** • "बच्चा सुस्त वा बेहोस छ ?"	बच्चा पिउन वा स्तनपान गर्न सक्दैन अथवा सुस्त वा वेहोस छ	कडा रोग	एक मात्रा कोट्रिम चक्की दिएर स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
सोध्नुहोस्: "के बच्चालाई खोकी लागेको वा सास फेर्न कठिनाइ भएको छ ?" **यदि छ भने:-** • एक मिनेटमा सास दर गन्ति गर्नुहोस् । **सास छिटो चलेको:** २ **महिनादेखि १२ महिनासम्म-५० पटक वा सो भन्दा वढी** १ **बर्ष देखि ५ बर्षसम्म ४० वा सो भन्दा बढी** • कोखा हानेको हेर्नुहोस्	बच्चा पिउन सक्दैन अथवा सुस्त छ वा कोखा हानेको छ	कडा रोग अथवा कडा निमोनिया	पहिलो मात्रा कोट्रिम चक्की दिई तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
	सास छिटो चलेको (२ महिनादेखि ५ वर्षको बच्चा भएमा)	निमोनिया	कोट्रिमोक्साजोलवाट उपचार गर्नुहोस्, घरेलु उपचार दिनुहोस्
	माथिका चिन्हहरू मध्ये कुनै पनि नभएको	निमोनिया नभएको : रुघा खोकी	घरेलु उपचार मात्र
सोध्नुहोस्: "के बच्चालाई पखाला लागेको छ ?" यदि छ भने, **सोध्नुहोस्:-** • कति दिन भयो ? • के दिसामा रगत आउँछ? • "के पखाला २ हप्ता भन्दा वढी समयदेखि लागेको छ?" • बच्चालाई सफा पानी पिउन दिनुहोस् - धेरै विस्तारै पिउँछ/पिउन नसक्ने - खुव तिर्खाएझैं गरी पिउँछ - सामान्य रूपले पिउँछ • पेटको छाला तानेर छोड्नुहोस् - धेरै विस्तारै फर्किन्छ - विस्तारै फर्किन्छ - तुरून्तै फर्किन्छ	२ हप्ता भन्दा वढी समयदेखि पखाला लागेको	दीर्घ पखाला	पुनर्जलिय झोल र जिङ्क चक्की दिई स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
	दिसामा रगत	आउँ रगत	पुनर्जलिय झोल र जिङ्क चक्की दिईस्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
	पिउन सक्दैन अथवा विस्तारै पिउँछ अथवा सुस्त छ वा तानेको छाला धेरै विस्तारै फर्किन्छ	कडा जलवियोजन	पुनर्जलिय झोल र जिङ्क चक्की दिईस्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
	तानेको छाला विस्तारै फर्किन्छ अथवा खुवतिर्खाए झैं गरी पिउँछ	केही जलवियोजन	पुनर्जलीय झोल र जिङ्क चक्कीबाट उपचार गर्नुहोस् घरेलु उपचार दिनुहोस्, परामर्श दिनुहोस्
	माथिका चिन्हहरूमध्ये कुनै पनि नभएको	जलवियोजन नभएको	घरेलु उपचारका ४ नियमहरु पालना गर्नुहोस् जिङ्क चक्कीद्वारा उपचार गर्नुहोस्
ज्वरो को जांच गर्नहोस् के बच्चालाई ज्वरो छ ?	२ महिना भन्दा माथिको वच्चामा ज्वरो ३८.५° से वा सो भन्दा माथि	उच्च ज्वरो	पारासिटामोल दिनुहोस् १ दिनमा ठीक नभए प्रेषण गर्नुहोस्
	ज्वरो ३७.५° से वा सो भन्दा वढि	ज्वरो	आवश्यक्तानुसार प्यारासिटामोल, झोल तथा खानेकुरा जारी राखी ठिक नभएमा प्रेषण गर्नुहोस् ।
कुपोषण र रक्त अल्पता जाँच्नुहोस् • देखिने गरी कडा किसिमले शरिरको मासु सुकेको छ कि हेर्नुहोस् • दुवै खुट्टा सुन्निएका छन् कि हेर्नुहोस् • हत्केलामा सेतोपना छ कि हेर्नुहोस् - धेरै सेतापना - केही सेतोपना - सामान्य • पाखुराको नाप गर्नुहोस् - रातो लहरमा परेको - पहेंलो लहरमा परेको - हरियो लहरमा परेको • उमेर अनुसार तौल निर्धारण गर्नुहोस्/हेर्नुहोस्	देखिनेगरी कडा किसिमले मासु सुकेको अथवा दुवै खुट्टा सुन्निएको अथवा हत्केलामा धेरै सेतोपना वा पाखुराको नाप गर्दा रातो लहरमा परेमा वा उमेर अनुसार धेरै कम तौल भएमा	कडा कुपोषण वा कडा रक्तअल्पता	स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्नुहोस्
	उमेर अनुसार कम तौल वा हत्केलामा केही सेतोपना वा पाखुराको नाप गर्दा पहेंलो लहरमा परेमा	कुपोषण वा रक्तअल्पता	आइरन चक्की दिनुहोस् खाना सम्बन्धी सल्लाह परापर्श दिनुहोस्
	माथिका कुनै चिन्ह नभएको वा पाखुराको नाप गर्दा हरियो लहरमा परेमा	कुपोषण वा रक्तअल्पता नभएको	२ वर्ष मुनिको बच्चा भएमा खाना सम्वन्धी मुल्यांकन गरी उमेर सिफारिस गरीएको खाना खुवाउन सल्लाहदिनुहोस्

बच्चाको खोपको स्थिति बारे हेर्नुहोस् र भिटामिन 'ए' र जुकाको औषधी खुवाए नखुवाएको जाँच गर्नुहोस्

वि.सि.जी ____ डि.पि.टी/हेपवि, हिब ____ डि.पि.टी/हेपवि, हिव ____ हिब ____ डि.पि.टी/हेपवि, हिव ____ पोलियो१ ____ पोलियो२ ____ पोलियो३ ____ दादुरा/रुबेला ____
भिटामिन 'ए' ____ अल्वेण्डाजोल ____

नवजात शिशु वा २ महिना भन्दा कम उमेरका
विरामी शिशुको मूल्यांकन, बर्गिकरण तथा उपचारको पहिचान गर्नुहोस्

मूल्यांकन	चिन्हहरु	बर्गिकरण	उपचारको पहिचान
• शिशुमा देखिने निम्न चिन्हहरुको जाँच गर्नुहोस् • एक मिनेट सम्म सास दर गन्नुहोस् • कडा कोखा हानेको छ की हेर्नुहोस् • आमाको दुध निल्न सक्छ सक्दैन जाँच गर्नुहोस् • ज्वरो आएको छ वा तापक्रम कम छ की नाप्नुहोस् • शिशु सुस्त वा वेहोस छ की हेर्नुहोस् • छालामा पिपले भरिएका फोकाहरु छन् की हेर्नुहोस् • नाईटो पाकेको छ की हेर्नुहोस् • नाईटो पाकेको छ वा नाईटो रातो भएको छ वा रातोपन छाला सम्म फैलिएको छ की हेर्नुहोस् • शिशुलाई कमलपित्त छ की जाँच गर्नुहोस् • शिशुलाई अन्य समस्याको जाँच गर्नुहोस्	• छिटो छिटो सास फेरेमा वा सो भन्दा वढी) वा • कडा कोखा हानेमा वा आमाको पटक्कै चुस्न नसकेमा • ज्वरो आएमा (३७.५ डिग्रीको वा सो भन्दा बढी) वा • सुस्त वा वेहोस भएमा वा • चलाई कम भएमा वा • छालामा पिपले भरिएका १० वा सो भन्दा बढी फोकाहरु भएमा वा • नाईटोको रातोपन छाला सम्म फैलिएमा	व्याक्टेरियाको संभावित गंभिर संक्रमण	• शिशुलाई ५ दिनको लागि उमेर अनुसार कोट्रिम चक्की दिनुहोस् • ७ दिन सम्म जेन्टामाईसिन इन्जेक्सन दिनुहोस् • शिशुलाई न्यानो पार्नुका साथै आमाको दुध ख्वाईरहन सल्लाह दिनुहोस् • आमाको दुध पटक्कै निल्न नसकेमा प्रेषण गर्नुहोस्
	• छालामा पिपले भरिएका फोकाहरु १० भन्दा कम भएमा वा नाईटो पाकेमा वा नाईटो रातो भएमा	व्याक्टेरियाको स्थानिय संक्रमण	• शिशुलाई ५ दिनको लागि कोट्रिम चक्की दिनुहोस् • छालामा भएका फोकाहरुमा र नाईटोमा जेन्सन भायलेट लगाउनुहोस् र आमालाई पनि लगाउन सिकाउनुहोस्
	शिशुको तापक्रम ३५.५ डिग्री वा सो भन्दा कम भएमा	कडा सिताङ्ग	• शिशुलाई ५ दिनको लागि कोट्रिम चक्की दिनुहोस् • ७ दिन सम्म जेन्टामाईसिन दिनुहोस् • मायाँको अंगालो दिन आमालाई सिकाउनुहोस् • आमाको दुध पटक पटक ख्वाईरहन सल्लाह दिनुहोस्
	शिशुको तापक्रम ३६.५ डिग्री वा सो भन्दा कम भएमा	सिताङ्ग	• शिशुलाई मायाँको अंगालोमा राख्न आमालाइ सिकाउनुहोस् • आमाको दुध पटक पटक ख्वाईरहन सल्लाह दिनुहोस्
	शिशुको शरिरमा पहेंलोपना देखिएमा	कमलपित्त (जन्डीस)	• शिशुलाई मायाँको अंगालोमा राख्न आमालाइ सिकाउनुहोस् • आमाको दुध पटक पटक ख्वाईरहन सल्लाह दिनुहोस • प्रेषण गर्नुहोस्
	माथि उल्लेखित व्याक्टेरियाको सम्भावित गंभिर संक्रमण, स्थानिय संक्रमण र सिताङ्गका कुनै पनि चिन्ह नभएको	संक्रमण नभएको	• आमालाई पूर्णतया स्तनपान गराउन, न्यानो पारी राख्न र खोप लगाउन सल्लाह दिनुहोस्
	पटक पटक कडा कोखा हानेमा, पखाला लागेमा र मुख भित्र सेता दागहरु देखिएमा	अन्य	• शिशुलाई मायाँको अंगालोमा राख्न आमालाइ सिकाउनुहोस् • आमाको दुध पटक पटक ख्वाईरहन सल्लाह दिनुहोस • प्रेषण गर्नुहोस्